

Starostlivosť

celoročný projekt pre II. stupeň

Zámer projektu: Prostredníctvom rozvoja životnej zručnosti starostlivosť zlepšiť sociálnu klímu v triedach, vytvoriť podmienky pre efektívne učenie sa.

Prispieť k vnímaniu životných zručností ako silného nástroja vytvárania pozitívnej klímy triedy. Nasmerovať k cieľnému rozvíjaniu rešpektujúcej komunikácie, podpore prosociálnosti v medziľudských vzťahov, nielen v predvianočnom čase. Podporiť využívanie životných zručností pri dosahovaní osobného najlepšieho výkonu vo vyučovacích predmetoch.

Priebeh:

- I. Úvodné triednicke hodiny o životnej zručnosti starostlivosť.
- II. Cieľné aktivity o starostlivosti v triedach, podporovanie starostlivosti v správaní sa žiakov prostredníctvom sebaopásudenia, spätnej väzby - ocenení, cieľenej reči. Výber, realizácia **praktických činov** zameraných na starostlivosť.
- III. Záverečné sebaopásudenie a vyhodnotenie projektu pri odovzdávaní vysvedčení.

Trvanie projektu: 6 mesiacov

I. Úvodné triednicke hodiny

Na triednickej hodine triedni učitelia informujú žiakov o projekte. Čítajú príbeh, pozerajú video, uskutočnia motivačné **komunity**.

Príklady otázok do komunity:

*Kde v živote si posledný týždeň videl prejavíť starostlivosť?
Koho v tvojom okolí si videl prejavíť starostlivosť, ako to vyzeralo?
Ako sa v čase epidémie prejavuje u ľudí v tvojom okolí starostlivosť?
Aké slovo ťa prvé napadne, keď sa povie starostlivosť?
Ktorí hrdinovia príbehu prejavili starostlivosť?
Ako sa prejavuje v našej triede starostlivosť?*

Doplnenie niektorej vety:

Starostlivosť je, keď...

Človek prejaví starostlivosť, keď...

Staral som sa o..., keď...

Sám sa starám o ...

Doma sa starám o...

V škole som starostlivý, keď

V obci/mojom okolí sa ľudia starajú o ..., keď...

Asociácie - po komunite deti zapíšu na plagát/Jamboard - **Čo pre mňa znamená starostlivosť**. Plagát visí v triede počas trvania projektu (môže obsahovať aj piktogramy, symboly starostlivosti).

Ako to vyzerá, čo je pri tom počuť, ako sa cítim, keď je ku mne niekto starostlivý?

V skupinách deti vytvoria zoznam - čo vidím, čo počujem, čo cítim - 3 stĺpčeky – keď niekto prejaví starostlivosť v našej triede. V každom stĺpci sú uvedené aspoň 3 prejavy - konkrétne opisy správania – „Ponúkne mi svoju ceruzku, keď sa mi zlomila.“

Zoznam prejavov starostlivosti je tiež vyvesený počas projektu v triede.

II. Cielené aktivity v triedach

V čase medzi triednickými hodinami prebiehajú v triede dlhodobšie aktivity na podporu životnej zručnosti starostlivosť. Napríklad:

O čo/o koho sa starám tento týždeň?

Na nástenku v triede si deti zapíšu k svojmu menu to, o čo sa starajú vo vybranom týždni/dni. Priestory v triede sú označené menovkami, kto sa o ne stará.

Hádaj, o koho som sa staral tento týždeň?

Deti si na triednickej hodine vylosujú meno spolužiaka, o ktorého sa budú počas týždňa starať. Na nasledujúcej hodine prebieha vyhodnotenie týždňa. Kto sa o mňa staral?

Ďalšie námety pre aktivity k starostlivosti nájdete v zozname námetov aplikačných úloh, aktivít k životnej zručnosti starostlivosť.

Učitelia vyučujúci v triedach sa v období trvania projektu zamerajú na *podporovanie životnej zručnosti starostlivosť hlavne prostredníctvom:*

- Používania **cielenej reči** na starostlivosť (pomenujú ako sa starostlivosť prejavuje v správaní žiakov – Keď sa Hanke vysypali farbičky, pomohla si jej ich pozbierať, takto vyzerá starostlivosť.),
- krátkym **písomným oceňovaním** žiakov na papieriky (post-ity), škatule ocenení v triede,
- diskusiou, **reflexiou na komunite** o starostlivosti s triednym učiteľom raz týždenne,
- **aktivitami** zacielenými na rozvoj starostlivosti na - EV, OV, SJ, zastupovaných hodinách a podľa ďalších príležitostí,
- realizáciou vybraného **praktického činu**, kde žiaci dokumentujú zvládnutie životnej zručnosti starostlivosť o seba, svoju rodinu, svoju skupinu, triedu, školu, komunitu, o prírodu.

Námety na aktivity - aplikačné úlohy :

1. Nakresli obrázok vyjadrujúci, čo pre teba znamená starostlivosť (na formát A4). Aspoň 3 prejavy starostlivosti.
2. Vytvor piktogram životnej zručnosti starostlivosť (na formát A4).
3. Nakresli komiks (aspoň 5 obrázkov, znázorňujúcich najmenej 3 prejavy starostlivosti vo vašej rodine alebo triede.)
4. Vytvor erb šľachtického rodu, pre ktorý je typickou vlastnosťou starostlivosť.
5. Napíš príbeh, v ktorom opíšeš najmenej 3 prejavy starostlivosti tvojich spolužiakov. (Aspoň 12 viet.)
6. Zdramatizuj, ako by sa ľudia mohli starať o seba navzájom v priestoroch školy. (Najviac v

štvorčlennej skupine, dĺžka dramatizácie max.3 minúty.)

7. Zdramatizuj, ako sa ľudia môžu dnes starať o svoje zdravie. (Najviac v štvorčlennej skupine, dĺžka dramatizácie 3 minúty.)
8. Vytvor škálu prejavov starostlivosti o iných ľuďoch. Aspoň 13 prejavov. Usporiadaj ich od najmenejších k najsilnejším.
9. Nájdi na internete aspoň 7 výrokov o starostlivosti, vytvor z nich knihu citátov na čítanie počas 7-ich dní týždňa. Vytvor aspoň 3 ilustrácie alebo prilep vhodné obrázky, koláže, k nim.
10. Na každé začiatkové písmeno slova starostlivosť vytvor slovo, charakterizujúce starostlivosť.
11. Odfotografuj aspoň 5 situácií z triedy, školy, ktoré zachytávajú starostlivosť. Vytvor k nim titulky a vyves ich v triede.
12. Zlož pieseň, báseň, rap (aspoň 8 veršov) o najmenej 3 znakoch starostlivosti v súčasnosti aj v minulosti. Prejavy porovnaj.
13. Vyhľadaj aspoň 5 hudobných ukážok piesní, v ktorých sa spieva o starostlivosti. Prehraj ukážky pred triedou, ktorá bude zaznamenávať kúsok textov o starostlivosti.
14. Vyhľadaj aspoň 3 videá o starostlivosti (trvanie cca do 5 min.). Zapiš z každého videa aspoň 2 prejavy starostlivosti, ktoré si spozoroval. Prediskutuj ich so spolužiakom. Zisti, či ste zaznamenali nejaké prejavy spoločné.
15. Na každé písmeno abecedy napíš krátky slogan alebo slovo, začínajúce týmto písmenom, súvisiaci(e) so starostlivosťou. (A – altruista, B - bremeno znášaš spoločne, C – citlivosť prejavíš...)
16. Napíš príbeh o tom ako sa starostlivosť môže prejavovať vo virtuálnom priestore. Aspoň 12 viet.
17. Vymenuj aspoň 3 povolania, kde ich vykonávanie vyžaduje starostlivosť o iných. Pre každé povolanie nájdi aspoň 3 situácie kedy, ako sa v ich práci prejavuje starostlivosť.

Z navrhnutých aktivít vyberieme 4-6, z ktorých si deti vyberú tú, na ktorej budú samostatne alebo v skupine pracovať.

V čase epidémie je možné úlohy zamerať na prejavy starostlivosti v tejto súvislosti.

Námety na praktické činy:

Ide o dlhodobé komplexnejšie úlohy, na ktorých deti pracujú počas trvania celého projektu.

- Zorganizuj „Deň starostlivosti o zvieratá“ vo vašej triede. Vytvor jeho program, návrh dohody o správaní počas dňa, dohodni vhodný čas na jeho uskutočnenie.
- Počas jedného dňa zaznamenávaj prejavy starostlivosti v triede. Výskum zopakuj po uplynutí siedmich dní. Porovnaj výsledky oboch sledovaní. (Navrhni rozdelenie úloh, postup pri pozorovaní, zbere dát, spôsob vyhodnocovania pozorovaní.)

- Navrhni projekt spolupráce starších žiakov s mladšími s témou starostlivosť. Pomenuj ciele projektu, navrhni jeho aktivity, časový harmonogram, zapojenie účastníkov, rozdelenie úloh pri zabezpečení aktivít projektu.
- Urob prieskum priestorov v tvojom okolí. Zisti, o ktoré by sa bolo treba starať. Vyberte 1 priestor (podľa vopred zvolených kritérií) a navrhnite súbor námetov čo je potrebné pre zlepšenie stavu urobiť. Diskutujte a navrhnite – čo, kto, ako a kedy by to urobí.

Hodnotenie úloh, aktivít prebieha podľa troch kritérií hodnotenia – splnenie, správnosť, súhrnosť.

- III. **Záverečné vyhodnotenie** projektu sa uskutoční na triednických hodinách pri odovzdávaní polročných vysvedčení. Scenár hodín vypracujú učitelia spoločne na ročníkovom stretnutí tímu. Pred záverečným vyhodnotením prebieha sebaoposúdenie detí podľa vybraných kritérií, prejavov starostlivosti v triede. Nasleduje porovnanie sebaovládania s vnímaním učiteľa (na základe spoločného porovnania pozorovacích hárkov).

Počas trvania projektu učitelia poskytujú žiakom spätnú väzbu, ocenenie, ústne aj písomne na post-it a žiaci si ich lepia na dohodnuté miesto (napr. piktogram starostlivosť).

Pomôcky: piktogramy životnej zručnosti starostlivosť pre všetkých žiakov, post-ity pre učiteľov, plagát s mottom projektu, plagát „Čo pre teba znamená starostlivosť“, knihy citátov...

Monitorovacie, pracovné stretnutia tímu učiteľov sú raz týždenne.

Spracovali: T. Piovarčiová, D. Gogolová, S. Medved'ová, 1997, 2007

Prílohy:

Zoznam námetov ocenení.

Literatúra, hudba, film k téme starostlivosť.

Návrhy na ocenenie/cielenú reč na starostlivosť:

- Oceňujem tvoju pomoc...
- Oceňujem, že sa staráš o (kvety, pomôcky, nástenky, knihy,)
- Oceňujem, že prispievaš k ...dobrej nálade, usporiadaniu vecí, dobrej organizácii...
- Ďakujem ti za starostlivosť o ...
- Bolo príjemné keď si sa postaral...
- Zlepšilo mi náladu, keď...
- Pomohol si zlepšiť...
- Inšpiruje ma ...
- Oceňujem, že podporuješ...
- ...je starostlivo vypracované
- ...

